

[Undervisningsministeren.]

Til en vis grad skaber uddannelsessystemets opbygning i sig selv de problemer, vi står over for i dag. Elever bør ikke allerede i 7. klasse skulle tage stilling til, om de skal vælge en skoleform, der fører direkte frem til en videregående uddannelse, eller om de skal vælge den form, der relativt hurtigt fører dem ud i arbejdslivet. På samme måde må ungdomsuddannelserne indrettes langt smidigere, således at man ikke som i dag, når man begynder på en gymnasieuddannelse, er mere eller mindre tvunget til at fortsætte med en videregående uddannelse for at kvalificere sig til at gå ud i arbejdslivet.

Endelig må voksenuddannelserne udbygges således, at den, der savner en uddannelse, han kunne have fået som ung, kan få den senere, og at tidligere uddannelse kan suppleres, når der er behov for det.

Under disse omstændigheder er det væsentligt at få fastlagt en række mål for de videregående uddannelsers udvikling i de kommende 10-15 år.

Først og fremmest må man søge at skabe overensstemmelse imellem antallet af dem, som forlader de videregående uddannelsesinstitutioner med en afsluttet uddannelse, og den offentlige og private sektors behov for højtuddannede.

Arbejdsmarkedsprognoser, der rækker så langt frem i tiden, som det normalt tager, fra en person begynder en længerevarende uddannelse, til han afslutter den, er behæftet med stor usikkerhed. Man har derfor ikke hidtil anvendt sådanne prognoser i tilgangspolitikken. Det gælder imidlertid for alle vurderinger af fremtiden, at de må være behæftet med usikkerhed. Det bør ikke tjene som en undskyldning for, at vi lægger ansvaret fra os og undlader at handle i tide.

Vi må også gøre de videregående uddannelsers struktur så smidig, at den studerende ikke allerede ved studiets begyndelse behøver at vælge det erhverv, han vil uddanne sig til. Falder forsøgene med de brede basisuddannelser heldigt ud, og kan de overbygges med velafgrænsede og -definerede studieenheder — moduler — som kan kombineres på forskellige måder, vil den studerende have muligheder for at sammensætte sit studium under hensyn til beskæftigelsesmulighederne, medens han uddanner sig. Et sådant smidigt system vil også have den

fordel, at nye uddannelsesbehov hurtigt vil kunne dækkes ved at kombinere eksisterende uddannelsesenheder med de nødvendige nye enheder. Endvidere åbner det mulighed for, at den, som har forladt uddannelsessystemet, kan vende tilbage og erhverve sig en ny — bredere eller mere speciel — kompetence ved at gennemgå en eller flere studieenheder.

Et andet mål må være så vidt muligt at sikre den bedst mulige udnyttelse af de ressourcer, som stilles til rådighed for de videregående uddannelser. De studerende investerer år i deres uddannelse og har derfor et berettiget krav på ikke at blive sinket i deres uddannelse på grund af mangel på lærere, lokaler og udstyr, og på den anden side har samfundet et krav på, at de ressourcer, der stilles til rådighed, også udnyttes effektivt. I denne forbindelse må understreges, at begrænsningen i ressourcerne også gælder det faglige mål, man sætter for en uddannelse. En uddannelse kan formentlig altid føre til et mere tilfredsstillende fagligt resultat ved en forøgelse af studietiden. Men samfundet er ofte nødsaget til at nøjes med mindre end det bedst mulige — på dette som på de fleste andre områder. Det er derfor væsentligt at fastslå, at studietidsrammerne fastlægges centralt, og at institutionerne må indrette de faglige krav efter disse studietidsrammer, således at man undgår væsentlige overskridelser af de normerede studietider.

4. Tilgangen til de videregående uddannelser. Dimensioneringen.

Regeringen er enig med Det centrale Uddannelsesråd i det synspunkt, at der ikke bør optages væsentligt flere ved de videregående uddannelser end svarende til et langsigtet samfundsmæssigt behov for disse uddannelser. Vi skal ikke være for snævre i vores synspunkt på, hvad der er „et samfundsmæssigt behov“, dvs. vi skal ikke alene tænke i økonomiske baner, men også inddrage vurderinger om samfundets sociale og kulturelle udvikling.

Vi må endvidere hellere sigte mod en dimensionering af uddannelserne i overkanten af de forudselige behov end mod en dimensionering, hvor vi kan risikere, at der opstår mangelsituationer som dem, vi kendte i 60erne.